

Učinci rada Matice u 2011. godini

Nakon analize rada i politike Matice hrvatskih sindikata u 2011. godini, donosimo vam **prikaz najvažnijih učinaka** naših aktivnosti i zalaganja. Sva postignuća nije moguće pobrojati jer se radi o nizu raznih proceduralnih i drugih prava značajnih za radnike i građane, a koja su inkorporirana u zakone i propise na kojima se sustavno radilo.

Izboreni učinci

- **Izbor povratka u I. mirovinski stup u trenutku odlaska u mirovinu i znatno povoljnija mirovina**
- **Novi izračun mirovina za žene i porast mirovina do 1.500 kuna**
- **Prijelazni rok od 20 godina za izjednačavanje starosne dobi za odlazak u mirovinu**
- **Ustrojavanje posebnih radnih sudova**
- **Nastavak rada Gospodarsko-socijalnog vijeća**
- **Smanjenje broja neisplata plaća i neuplata poreza i doprinosa**
- **Uvođenje kaznene odgovornosti poslodavaca za neisplatu plaće i neuplatu doprinosa**
 - ✓ **Na polju mirovinskog osiguranja ostvaren je izniman učinak.** Na inicijativu sindikata, usvojene su izmjene zakona s područja mirovinskog osiguranja kojima je oko 95.000 trenutno zaposlenih radnika, koji su se tijekom mirovinske reforme dobrovoljno opredijelili za II. mirovinski stup, dobilo mogućnost da pri odlasku u mirovinu imaju **mogućnost povratka u I. stup** i tako ostvare znatno povoljniju mirovinu.
 - ✓ 1.200 žena koje su već otišle u mirovine na temelju II. mirovinskog stupa dobilo je **mogućnost ponovnog izračuna mirovine prema uvjetima iz I. stupa**, čime će im mirovine porasti za 500 do 1.500 kuna.
 - ✓ Sindikati su se izborili i za **duplo duži prijelazni rok za izjednačavanje starosne dobi za odlazak u mirovinu muškaraca i žena**. Usklađivanjem sa pravnom stečevinom EU, i muškarci i žene idu u starosnu mirovinu sa navršениh 65 godina života. Prijedlog Vlade bio je da rok za izjednačavanje bude 10 godina.
 - ✓ Potpisan je i **Sporazum o načinu i dinamici međusobne suradnje** Vlade RH i sindikalnih središnjica na pripremi izmjena i dopuna zakona kojima se uređuje mirovinski sustav u Republici Hrvatskoj, s ciljem njegove cjelovite reforme.
 - ✓ Tragom Sporazuma koji su sindikalne središnjice s Vladom RH potpisale u studenome 2010. godine, **zakonom je uređeno ustrojavanje posebnih radnih sudova u Republici Hrvatskoj**. Prvi takav radni sud **već je osnovan za zagrebačko područje**, slijedi osnivanje radnih sudova i u drugim većim gradovima te osnivanje specijaliziranih odjela za radne sporove pri nadležnim sudovima u manjim sredinama. To je pretpostavka za **kraće trajanje radnih sporova i kvalitetnije presude**.
 - ✓ Učinci istog Sporazuma vide se i u tome što se već duže vrijeme radi i na **izmjenama Zakona o radu vezano za odredbe o otkazu kolektivnih ugovora i produženoj primjeni pravnih pravila iz kolektivnih ugovora, te vezano za napuštanje pravilnika o radu i sklapanje općeg kolektivnog ugovora**. Zbog Odluke Ustavnog suda kojom je u listopadu 2010. godine spriječen građanski referendum, spomenute odredbe o kolektivnim ugovorima nisu se smjele mijenjati narednih godinu dana.
 - ✓ **Gospodarsko-socijalno vijeće** u ožujku 2011. godine ponovno je, nakon devet mjeseci pauze, počelo s radom. Matica je dala veliki doprinos ponovnoj aktivaciji GSV-a kako bi predstavnici Matice i nadalje imali **mogućnost zastupati potrebe i interese svojega članstva** putem ovog važnog tripartitnog savjetodavnog tijela.
 - ✓ Upravo kroz rad Gospodarsko-socijalnog vijeća, sindikalne središnjice otvorile su **problem neisplate plaća i nelikvidnosti**. Na inicijativu sindikata po prvi puta prikupljeni su konkretni

podaci o broju radnika u RH kojima se neredovito isplaćuje plaća i ne uplaćuju porezi i doprinosi te je predložen niz zakonskih i drugih rješenja usmjerenih ka rješavanju tog problema. Posljedica je razvidan pad broja poslodavaca koji ne isplaćuju plaće odnosno pozitivan trend smanjenja broja radnika koji neredovito primaju plaću (**smanjenje 10-12%**). **Objedinjavanje podataka** svih nadzornih tijela s ciljem kvalitetnijeg uvida i praćenja kretanja isplate plaća, **uključivanje svih nadležnih državnih institucija i poslovnih banaka u aktivnosti** neposrednog nadzora redovitosti isplate plaća, **poticanje radnika na podnošenje prijava** o poslodavcima koji ne isplaćuju plaće te druge mjere osigurati će i daljnji pozitivan trend.

- ✓ **Neisplata dijela ili cijele plaće izričito je propisana i kao kazneno djelo** u novom Kaznenom zakonu, a nastavljaju se i rad na izradi **prijedloga za osnivanje radničke komore i posebnog jamstvenog fonda** koji bi radnicima osiguravao isplatu plaće u slučaju kada to poslodavac ne učini.
- ✓ Vezano za rješavanje problema nelikvidnosti, **aktivnosti su usmjerene na stvaranje uvjeta za uredno plaćanje i zaštitu vjerovnika te pokretanje** skraćenih (za pravne osobe koje nemaju zaposlenih) i redovnih **stečajnih postupaka** tamo gdje postoje zakonske pretpostavke. S ciljem jačanja financijske discipline, donesen je i **Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza** kojim se uređuju rokovi ispunjenja novčanih obveza te pravne posljedice zakašnjenja.
- ✓ Vođena idejom da u fokusu sindikata prvenstveno trebaju biti interesi članova i rješavanje njihovih problema, a ne puka smjena vlasti odnosno politika, **Matica se nije priključila posljednjim protuvladinim prosvjedima**. Ponašali smo se odgovorno. Da nismo, nastalo bi kaotično stanje u kojem zbog pada Vlade ne bi bili **završeni pregovori za ulazak Hrvatske u EU**.
- ✓ Zbog zabrinjavajućeg stanja državnih financija, Vlada je pred sindikate javnih službi izašla i sa prijedlogom da se niti za 2011. godinu ne isplati **božićnica**. Sindikati javnih službi u Matici argumentirano su odbacili ovakav prijedlog. Cijena rada ne može biti uzrok ekonomskih teškoća jer plaće ne rastu, a u državnom proračunu još uvijek ima veliki broj stavki na rashodnoj strani koje treba rezati prije nego plaće. Budu li se slična pitanja ponovno otvarala, i dalje će se žestoko tome suprotstavljati.

Inicijative i aktivnosti u tijeku

- Izrada sindikalnog Programa društvenog i gospodarskog oporavka
 - Izrada Zakona o reprezentativnosti sindikata i sindikalnih središnjica
 - Inicijativa za razlikovanje člana i nečlana sindikata pri primjeni kolektivnog ugovora
 - Izrada Zakona o plaćama u javnom sektoru
 - Ustrojavanje profesionalnog pogona Tajništva Matice
- Sindikati dovršavaju i svoj **Program društvenog i gospodarskog oporavka**. Programom su objedinjeni problemi i pitanja od ključne važnosti za radnike i građane ove zemlje te su predložena stanovita rješenja, mjere i reforme, s kojim zahtjevima će sindikati suočiti svaku buduću Vladu.
 - Aktivnu ulogu Matica je imala i na izradi prijedloga novog **Zakona o reprezentativnosti** sindikata i sindikalnih središnjica. Postojeći kriteriji za reprezentativnost dovode do rascjepkanosti sindikata, kaotičnog stanja i nemogućnosti rada pregovaračkih odbora sindikata te se negativno odražavaju na proces kolektivnog pregovaranja i kvalitetu kolektivnih ugovora. Konačni prijedlog novog Zakona još je u izradi.
 - **Razlikovanje člana i nečlana pri primjeni kolektivnog ugovora** također je jedno od pitanja na čijem se rješavanju radi već dugo vremena. Unatoč pasivnosti i negativnom stavu pojedinih predstavnika akademske zajednice prema uvođenju bilo kakvog modela instituta doprinosa solidarnosti, sindikalne središnjice po prvi puta se slažu o potrebi većeg razlikovanja prava člana od nečlana sindikata u primjeni kolektivnog ugovora. U tom smjeru već su pokrenuti ozbiljni razgovori s predstavnicima Vlade, a

sindikalne središnjice sustavno i dalje rade na izradi prihvatljivog modela odnosno pravnog okvira kojim bi se član sindikata zaista, s pravom, razlikovao od nečlana sindikata.

- U proteklom razdoblju radilo se i izradi prijedloga **Zakona o plaćama u javnom sektoru**. Zajedničkim stavom i reakcijom sindikata spriječen je i ovaj put opetovani pokušaj da se ukine **dodatak za minuli rad** (0,5 posto po godini staža).
- S ciljem jačanja i još boljeg funkcioniranja Matice kao središnjice, došlo je i do promjena u organizacijskoj strukturi te je započeto s **ustrojem profesionalnog pogona Tajništva Matice**.

Matica hrvatskih sindikata